

PREDLAGATELJ: GRADSKO VIJEĆE

PRIJEDLOG

Na temelju članka 33. stavak 1. točka 21. Statuta Grada Subotice „Službeni list Grada Subotice“, br. 27/2019 - pročišćeni tekst, 13/2021 i 16/2021) i članak 41. stavak 1. Zakona o zapošljavanju i osiguranju za slučaj nezaposlenosti („Službeni glasnik RS“ br. 36/09, 30/10-dr. Zakon, 88/10, 38/15, 113/17 i 113/17-dr. zakon i 49/2021),

Skupština Grada Subotice, na.....sjednici održanoj dana.....godine, donijela je

ODLUKU

o usvajanju Lokalnog akcijskog plana zapošljavanja za 2022.g. za Grad Suboticu

Članak 1.

Usvaja se Lokalni akcijski plan zapošljavanja za 2022.g za Grad Suboticu, koji je u prilogu ove odluke i čini njen sastavni dio.

Članak 2.

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Grada Subotice“.

O b r a z l o ž e n j e

s prijedlogom prijedloga Odluke o usvajanju Lokalnog akcijskog plana zapošljavanja za 2022.g. za Grad Suboticu

Pravni temelj: Članak 33. stavak 1. točka 21. Statuta Grada Subotice („Službeni list Grada Subotice“, br. 27/2019 - pročišćen tekst, 13/2021 i 16/2021) i članak 41. stav 1. Zakona o zapošljavanju i osiguranju za slučaj nezaposlenosti („Službeni glasnik RS“ br. 36/09, 88/10, 38/15, 113/17 i 113/17-dr. zakon i 49/2021),

Razlozi za donošenje:

Lokalni akcijski plan zapošljavanja za 2022. godinu predstavlja osnovni instrument provedbe aktivne politike zapošljavanja na lokalnoj razini u 2022. godini, kojim se definiraju ciljevi i prioriteti politike zapošljavanja na razini grada i utvrđuju programi i mjere koje će se realizirati, kako bi se dostigli postavljeni ciljevi i omogućilo održivo povećanje zaposlenosti.

Članak 41. stavak 1. Zakona o zapošljavanju i osiguranju za slučaj nezaposlenosti („Službeni glasnik RS“ br. 36/09, 30/10-dr. Zakon, 88/10, 38/15, 113/17 i 113/17-dr. zakon i 49/2021) propisuje da nadležno tijelo lokalne samouprave može, po pribavljenom mišljenju lokalnog vijeća, usvojiti lokalni planski dokument u području zapošljavanja sukladno propisima kojima se uređuje planski sustav. Dana 25. siječnja 2022. godine, na 11. sjednici Vijeća za zapošljavanje Grada Subotice, Vijeće za zapošljavanje Grada Subotice dalo je pozitivno mišljenje o nacrtu Lokalnog akcijskog plana zapošljavanja Grada Subotice za 2022. godinu.

Na temelju navedenog predlaže se donošenje kako je dano u materijalu.

Izvršitelj: Skupština Grada Subotice i Gradska uprava Grada Subotice.

Izvori sredstava potrebnih za realizaciju: Za realizaciju ove Odluke osigurana su sredstva u proračunu Grada Subotice.

Republika Srbija
Autonomna Pokrajina Vojvodina
Grad Subotica
Skupština Grada Subotice
Vijeće za zapošljavanje Grada Subotice
Broj: I – 06 – 13/2022-4
Datum: 25.01.2022. god.
S u b o t i c a

IZVADAK IZ ZAPISNIKA

s 11. sjednice Vijeća za zapošljavanje Grada Subotice, održane dana 25. siječnja 2022. godine, s početkom u 09,00 sati u Plavoj dvorani Gradske kuće, Trg slobode br. 1.

točka dnevnog reda: Razmatranje nacrtu Lokalnog akcijskog plana zapošljavanja za 2022. godinu.

Nepotrebno izostavljeno

Nakon rasprave Vijeće je jednoglasno donijelo

ODLUKU

Usvaja se prijedlog Lokalnog akcijskog plana zapošljavanja za 2022. godinu.

Vijeće za zapošljavanje Grada Subotice daje **pozitivno mišljenje** o usvojenom Lokalnom akcijskom planu zapošljavanja za 2022. godinu.

Nepotrebno izostavljeno

Za točnost:
Kornelia Dobo Weigner

Predsjednik Vijeća:
Saša Gravorac

LOKALNI AKCIJSKI PLAN ZAPOŠLJAVANJA za 2022. GODINU

GRAD SUBOTICA

Суботица
Szabadka
Subotica

Siječanj, 2022. godine

SADRŽAJ

Popis akronima _____	3
Uvod _____	4
Situacijska i ekonomska analiza _____	5
Stanje i tokovi na lokalnom tržištu rada _____	8
Prioriteti politike zapošljavanja _____	17
Mapiranje dionika u procesu izrade lokalnog akcijskog plana zapošljavanja _____	17
SWOT analiza _____	19
Mjere aktivne politike zapošljavanja u 2022. godini _____	20

POPIS AKRONIMA

LS -		Lokalna samouprava
LVZ	-	Lokalno vijeće za zapošljavanje
MSP	-	Mala i srednja poduzeća
APV	-	Autonomna pokrajina Vojvodina
RS	-	Republika Srbija
OSI	-	Osobe sa invaliditetom
NVO/OCD	-	Organizacija civilnog društva
UZM	-	Ured za mlade
NAPZ	-	Nacionalni akcijski plan zapošljavanja
ECR	-	Edukativni centar Roma
RRA	-	Regionalna razvojna agencija

Sukladno Zakonu o zapošljavanju i osiguranju za slučaj nezaposlenosti („Službeni glasnik RS”, br. 36/2009, 88/2010, 38/2015, 113/2017, 113/2017 - dr. zakon i 49/2021) Lokalni akcijski plan zapošljavanja, predstavlja osnovni instrument provedbe aktivne politike zapošljavanja na godišnjoj razini na području grada Subotice.

Lokalni akcijski plan zapošljavanja usuglašen je s postojećim nacionalnim dokumentom zapošljavanja – Akcijski plan za razdoblje od 2021. do 2023. godine za provedbu Strategije zapošljavanja u Republici Srbiji za razdoblje od 2021. do 2026. godine (u daljnjem tekstu Akcijski plan), Službeni glasnik RS”, broj 30/21. Akcijski plan predstavlja operacionalizaciju Strategije zapošljavanja u Republici Srbiji za razdoblje od 2021. do 2026. godine („Službeni glasnik RS”, broj 18/21), a u izradi ovog dokumenta i definiranju ciljeva i prioriteta politike zapošljavanja sudjelovali su socijalni partneri, relevantne institucije i ostale zainteresirane strane.

Nakon uspješne realizacije Lokalnog akcijskog plana za 2021. godinu putem kojeg je zaposleno 73 osoba (25 osoba u okviru subvencije poslodavcima za zapošljavanje teže zapošljivih kategorija, 19 osoba u okviru subvencija za samozapošljavanje i putem javnih radova – tehnička potpora 29 osoba), Vijeće za zapošljavanje Grada Subotice dalo je inicijativu stručnim službama za izradu Lokalnog akcijskog plana zapošljavanja za 2022. godinu. Tijekom 2020. godine uslijed pandemije virusa COVID 19 nisu realizirane mjere aktivne politike zapošljavanja, dok su u 2021. godini uspješno provedene mjere aktivne politike zapošljavanja. U okviru mjere subvencije poslodavcima za zapošljavanje teže zapošljivih kategorija u 2021. godini utrošeno je 5.040.000,00 dinara, za mjeru aktivne politike zapošljavanja – subvencije za samozapošljavanje, utrošeno je 4.750.000,00 dinara, dok je za mjeru javni radovi – tehnička potpora, utrošeno 4.883.748,48 dinara.

Tijekom 2021 godine kroz suradnju Grada Subotice i NSZ uspješno su realizirane mjere aktivne politike zapošljavanja.

Polazeći od općeg cilja Strategije zapošljavanja u Republici Srbiji za razdoblje od 2021. do 2026. godine, a koja se odnosi na uspostavljanje stabilnog i održivog rasta zaposlenosti zasnovane na znanju i dostojanstvenom radu, dok su kao posebni ciljevi utvrđeni:

- 1) Postignut rast kvalitetnog zapošljavanja kroz međusektorske mjere usmjerene na poboljšanje ponude i potražnje za radnom snagom;
- 2) Poboljšan položaj nezaposlenih osoba na tržištu rada;
- 3) Poboljšan institucionalni okvir za politiku zapošljavanja.

Lokalni akcijski plan zapošljavanja za 2022. godinu osigurava usklađenost sa sektorskim politikama i tekućim reformskim procesima od važnosti i utjecaja na područje politike zapošljavanja. Lokalni akcijski plan zapošljavanja za grad Suboticu za 2022. godinu (u daljnjem tekstu: LAPZ 2022) predstavlja osnovni instrument provedbe aktivne politike zapošljavanja na lokalnoj razini u 2022. godini, definira ciljeve i prioritete politike zapošljavanja na lokalnoj razini i utvrđuje programe i mjere koje će se realizirati u cilju dostizanja postavljenih ciljeva i omogućilo održivo povećanje zaposlenosti.

LAPZ 2022 sadrži sve elemente predviđene člankom 39. Zakona o zapošljavanju i osiguranju za slučaj nezaposlenosti:

- makroekonomski okvir za stvaranje i primjenu politike zapošljavanja,
- stanje i tokove na tržištu rada za narednu godinu,
- ciljeve i prioritete politike zapošljavanja,
- programe i mjere aktivne politike zapošljavanja za narednu godinu, s odgovornostima za njihovu provedbu i potrebnim sredstvima,
- financijski okvir za politiku zapošljavanja i izvore financiranja,
- nositelje poslova realizacije LAPZ - a,
- kategorije teže zapošljivih osoba koje imaju prioritet u uključivanju u mjere aktivne politike zapošljavanja,
- indikatore uspješnosti realizacije programa i mjera i
- druge elemente.

U definiranje i izradu lokalnog akcijskog plana zapošljavanja za grad Suboticu za 2022. godinu bili su uključeni socijalni partneri, predstavnici relevantnih institucija i drugi lokalni akteri zapošljavanja, u cilju svestranog sagledavanja problematike zapošljavanja i stvaranja mogućnosti za kvalitetniju realizaciju planiranih programa i mjera zapošljavanja na lokalnoj razini.

SITUACIJSKA I EKONOMSKA ANALIZA

Geografski položaj

Grad Subotica nalazi se u blizini državne granice Republike Srbije i Republike Mađarske na 46° 05' 55'' sjeverne geografske širine i 19° 39' 47'' istočne geografske dužine. Kao najsjeverniji grad države i drugi po veličini grad u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini, grad Subotica nalazi se u Sjevernobačkom okrugu i prostire se na površinu od 1.007 četvornih kilometara. Prosječna nadmorska visina Subotice je 114 m, 40 m iznad razine Tise kod Kanjiže i 32 m iznad razine Dunava kod Baje (Mađarska). Grad Subotica graniči s četiri jedinice lokalne samouprave i to s: gradom Somborom, općinama Bačka Topola, Senta i Kanjiža.

Kroz područje grada, prolazi tranzitna paneuropska cesta E-75, koja Suboticu povezuje s Mađarskom na sjeveru i preko Beograda s Južnom Europom na jugu. U samom gradu Subotici, ukrštaju se magistralni pravci prema Novom Sadu, Somboru, Horgošu i Senti. U blizini grada nalazi se veliki broj graničnih prijelaza od kojih su Horgoš i Kelebija najfrekventniji.

Središte grada i okruga je gradsko naselje Subotica. Pored gradskog naselja Subotice, grad obuhvaća i sljedeća naselja: Bajmak, Kraljev Brig, Bačko Dušanovo, Bikovo, Višnjevac, Gornji Tavankut, Donji Tavankut, Đurđin, Kelebija, Mirgeš, Mala Bosna, Mišićevo, Novi Žednik, Palić, Stari Žednik, Hajdukovo, Čantavir i Šupljak.

Na temelju podataka iz popisa stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, Grad Subotica je imao 141.554 stanovnika. Uslijed negativnog prirodnog priraštaja i sve učestalijih migracija stanovništva, broj stanovnika konstantno pada. Na temelju procjena Republičkog zavoda za statistiku, procijenjeni broj stanovnika Grada Subotice na dan 30. lipnja 2017. godine iznosio je 137.753 stanovnika.¹ Kretanje ukupnog broja stanovništva općine Subotica do 1981. godine bilježi tendenciju rasta, a od 1981. godine do posljednjeg popisa 2011. godine uočena je negativna tendencija.

¹ Izvor: Republički zavod za statistiku – <http://publikacije.stat.gov.rs/G2018/Pdf/G201813045.pdf>, općine i regije u Republici Srbiji, 2018, str. 19.

Razvitak stanovništva Subotice karakteriziraju tri globalna demografska procesa:

- (1) ukupna depopulacija (pad broja stanovnika);
- (2) prirodna depopulacija (broj umrlih stanovnika veći je od broja živorođene djece) i
- (3) demografsko starenje.

Tijekom 90 - tih godina došlo je do brojnih društveno - ekonomskih i političkih promjena koje su utjecale na kretanje broja stanovnika. Najveći utjecaj na demografske promjene imala su velika migracijska kretanja koja su pridonijela priljevu izbjeglih i prognanih osoba u Suboticu, s jedne strane, dok je s druge strane ekonomska i politička nestabilnost pridonijela povećanom odlasku u inozemstvo. Složena bilanca ovih kretanja samo je jedna komponenta ukupne dinamike, a u sprezi s prirodnim kretanjem koje karakterizira nastavak biološke depopulacije doveli su do smanjenja broja stanovnika.

Industrija Subotice je kroz svoj dosadašnji razvitak bila više nego raznovrsna. Uz prehrambenu industriju u raznim svojim podsektorima, intenzivno su se razvijali elektro - metalni kompleks, kemijska industrija, industrija tekstila, proizvodnja obuće, čarapa, tiskare i građevinarstvo. Ove bi se industrije i u narednom razdoblju trebale intenzivno razvijati, jer raspolažu potrebnim resursima (kapaciteti, znanje i iskustvo, potrebna radna snaga, sirovinska osnova ili raspoložive komponente, tržište).

Kada je riječ o malim i srednjim poduzećima, ona su koncentrirana uglavnom u području trgovine i usluga, a kada je riječ o prerađivačkoj industriji, ima ih u području prehrambene industrije, prerade plastike, tekstilne industrije. Promatrajući gospodarsku strukturu grada prema djelatnostima, zaključuje se da najveći broj gospodarskih društava i poduzetnika djeluje u okviru sektora kako slijede: trgovina na veliko i trgovina na malo; popravak motornih vozila i motocikala. MSP koja su svoje poslovanje započeli u krugu svojih kućanstava, danas se susreću s problemom nedostatka prostora za širenje poslovanja, budući da je prostor ograničen ili čak obavljanje djelatnosti stvara buku i drugu smetnju u odnosu na životno okruženje.

Tablica 1. Rekapitulacija podataka o radnoj snazi glede kretanja na tržištu rada za grad Suboticu na dan 31. prosinca 2021. godine.²

Stanje na dan 31. prosinca 2021. godine	Ukupno	Žene
Broj aktivno nezaposlenih osoba	4.113	2.072
Broj privremeno nesposobnih ili nespremnh za rad	325	254
Broj nezaposlenih osoba – stranac ili osoba bez državljanstva	11	9

Analizirajući tablicu broj 1 možemo zaključiti da je broj aktivno nezaposlenih osoba na dan 31. prosinca 2021. godine na području Grada Subotice 4.113, od čega je žene 2.072 ili 50,38%. Broj privremeno nesposobnih ili osoba nespremnh za rad kreće se na razini od 578 osoba, od je 431 žena (74,57%).

U cilju učinkovitijeg rješavanja problema ekonomske stagnacije i smanjenje stope nezaposlenosti, Grad Subotica prepoznao je uspješnu formulu i početkom 2010. godine pokrenuo aktivnosti u cilju privlačenja domaćih i stranih investicija. Pored otvaranja novih radnih mjesta, realizacijom investicija stječu se mnogi preduvjeti za priljev sredstava u gradski proračun, prije svega kroz

² Izvor: Nacionalna služba za zapošljavanje, Mjesečni statistički bilten, Nezaposlenost i zapošljavanje u Sjevernobačkom okrugu, Subotica, prosinac 2021. godine.

naplatu poreza na zarade i poreza na imovinu. Treba imati u vidu činjenicu da će pojedina javna i javno komunalna poduzeća dugoročno naplaćivati energente i pružati usluge investitorima, investitori imaju tendenciju angažiranja lokalnih projektantskih i građevinskih operativa, kao i angažiranje manjih lokalnih tvrtki i poduzeća za potrebe funkcioniranja i poslovanja. Realizacija investicija dovodi do povećanja izvoza, kao i uvođenja i ovladavanja novim tehnologijama i postupcima.

U okviru gospodarske zone "Mali Bajmak" danas posluju sljedeće tvrtke: "Flender", "Continental", "Norma grupa", "Calzedonia", "Bojsen", "Ametek", "Caminada", "BB senzor" i "Swarovski" i „Nifco grupa“, a broj zaposlenih u tvrtkama koje posluju u režimu slobodne zone "Mali Bajmak" iznosi oko 6.450 osoba.

Kao rezultat učinkovitog djelovanja Grada Subotice u pravcu privlačenja stranih investicija potpisan je memorandum o suradnji s njemačkom kompanijom „Boysen“ koja se bavi proizvodnjom ispušnih sustava za automobilsku industriju. Također, na lokaciji gospodarske zone „Mali Bajmak“ izgrađen je proizvodni objekt površine od oko 35.000 m² - investicija vrijedna oko 65.000.000,00 eura, te je 19. studenog 2021. godine svečano obilježen početak rada tvornice „Boysen“. Investitor planira u razdoblju od 5 godina zaposliti oko 500 radnika. Realizacijom svih planiranih aktivnosti i projekata, lokacija gospodarske zone „Mali Bajmak“ zadržat će visoki stupanj atraktivnosti za već postojeće investitore, a ujedno povećati svoju atraktivnost za nove investitore.

Turističko gospodarstvo grada treba doprinijeti boljem i većem ekonomskom razvitku Grada Subotice, pri čemu se izgradnjom turističkih kapaciteta, prije svega na području Palića, stvaraju se preduvjeti za ubrzani turistički razvitak i napredak Palića. Bez obzira na identificirane poteškoće, grad Subotica sa svojom turističkom destinacijom Palić, zauzela je važno mjesto u Strategiji razvitka turizma Republike Srbije, Nacionalnom investicijskom planu turizma Republike Srbije i Programu gospodarskog razvitka AP Vojvodine³.

Na području Subotice neprestano se podiže kvaliteta turističke ponude i poboljšavaju turistički potencijali koji počivaju na etnografskom naslijeđu - primjerice obnavljaju se napušteni salaši, vinogradi i čarde, grade novi turistički kapaciteti, što svakako doprinosi povećanju zaposlenosti u ovom području.

Kao prekretnica u daljnjem razvitku i unaprijeđenju Palića kao turističke destinacije, ostat će zabilježena 2018. godina, budući da su osigurana sredstva sa svih triju razina vlasti za projekt izgradnje suvremenog aqua parka, spa i velness centra na Paliću i da je sama realizacija projekta na izgradnji prve faze započeta prosinca 2018. godine. Projekt vrijedan milijardu dinara, prostire se na čestici površine 4,4 hektara. Također, u 2019. godini osigurana su sredstva i realiziran projekt sanacije dijela mola na Muškom štrandu u dvije odvojene faze, kao nastavak radova na Ljetnoj pozornici i završetak radova na istočnom krilu Velike terase.

STANJE I TOKOVI NA LOKALNOM TRŽIŠTU RADA

U cilju učinkovitijeg planiranja aktivne politike zapošljavanja grada Subotice u nastavku ćemo prikazati osnovne tokove na lokalnom tržištu rada koji služe kao polazna točka u kreiranju mjera aktivne politike zapošljavanja na području grada Subotice u 2022. godini.

³ Turizam predstavlja ogromni potencijal što je potvrđeno i u Strategiji razvitka turizma Republike Srbije koji Suboticu i Palić stavlja u prva 4 prioriteta.

Nezaposlenost

U prosincu 2021. godine na području Sjevernobačkog upravnog okruga registrirano je 7.828 osoba koja traže zaposlenje, od čega su 4.172 žene. Ukupan broj aktivnih nezaposlenih osoba je 7.134, od čega je 3.678 nezaposlenih žena. Na području grada Subotice na dan 31. prosinca 2021. godine identificirano je 4.113 aktivnih nezaposlenih osoba.

Tablica broj 2. Broj i spolna struktura nezaposlenih u Subotici, po godinama.⁴

Grad Subotica	Prosinac 2019	Prosinac 2020	Prosinac 2021
Nezaposleni-ukupno	4.452	4.178	4.113
Nezaposleni-žene	2.193	2.105	2.072
Nezaposleni-žene %	49,26	50,38	50,38

Promatrajući razdoblje u posljednje tri godine, može se zaključiti da grad ima izražen trend pada broja nezaposlenih osoba. Također, promatrajući mjesec prosinac 2021. godine u odnosu na prosinac 2020. godine može se zaključiti kako je u Subotici broja nezaposlenih osoba manji za 65 osoba, što je iznimno povoljno i pokazatelj kvalitetnih trendova na tržištu rada.

Tablica broj 3. Pregled broja nezaposlenih osoba u odnosu na stupanj stručne spreme u prosincu 2021. godine⁵

AKTIVNE NEZAPOSLENE OSOBE PREMA STUPNJU STRUČNE SPREME		Broj Nezaposlenih	Žene	Udio postotka stupnja stručne spreme u ukupnom broju nezaposlenih
Stupanj stručne spreme	I.	1.951	937	47,43%
Stupanj stručne spreme	II.	124	53	3,01%
Stupanj stručne spreme	III.	592	249	14,39%
Stupanj stručne spreme	IV.	915	511	22,25%
Stupanj stručne spreme	V.	20	4	0,49%
Stupanj stručne spreme	VI.-1	97	51	2,36%
Stupanj stručne spreme	VI.-2	78	58	1,90%
Stupanj stručne spreme	VII.-1	328	206	7,97%
Stupanj stručne spreme	VII.-2	6	3	0,15%
Stupanj stručne spreme	VIII.	2	0	0,05%
Ukupno		4.113	2.072	100%

Tablica broj 3 pokazuje kretanje broja nezaposlenih osoba prema stupnju stručne spreme. Jasno je da najveći broj nezaposlenih osoba ima prvi stupanj stručne spreme - 1.951 osoba ili 47,43%. Najmanji broj nezaposlenih je s osmim stupnjem stručne spreme i iznosi 2 osobe ili 0,05%. Veliki udio nezaposlenih osoba je s četvrtim stupnjem stručne spreme i iznosi 915 osoba ili 22,25%.

⁴ Izvor: Nacionalna služba za zapošljavanje, Mjesečni statistički bilten, Nezaposlenost i zapošljavanje u Sjevernobačkom okrugu, Subotica, prosinac 2021. godine.

⁵ Izvor: Nacionalna služba za zapošljavanje, Mjesečni statistički bilten, Nezaposlenost i zapošljavanje u Sjevernobačkom okrugu, Subotica, prosinac 2021. godine.

Tablica 4. Pregled broja nezaposlenih osoba prema dobi na dan 31. prosinca 2021. godine⁶

AKTIVNE NEZAPOSLENE OSOBE PREMA GODINAMA STAROSTI	Broj Nezaposlenih	Žene	Postotak udjela u ukupnom broju nezaposlenih osoba
15 do 19 godine	220	98	5,35%
20 do 24 godine	302	152	7,34%
25 do 29 godine	381	222	9,26%
30 do 34 godine	357	197	8,68%
35 do 39 godine	391	231	9,51%
40 do 44 godine	404	228	9,82%
45 do 49 godine	392	223	9,53%
50 do 54 godine	459	220	11,16%
55 do 59 godine	613	293	14,90%
60 do 64 godine	594	208	14,45%
Ukupno	4.113	2.072	100,00%

Prethodna tablica pokazuje kako je najviše nezaposlenih osoba dobi od 55 do 59 godina i iznosi 613 osoba ili 14,90%, dok je također veliki broj osoba dobi od 60 do 64 godine i iznosi 594 osoba ili 14,45%. Najmanji je broj osoba od 15 do 19 godina starosti i iznosi 220 osoba ili 5,35%.

U tablici broj 5 prikazano je kretanje broja nezaposlenih osoba po duljini čekanja na zaposlenje sa stanjem na dan 31. prosinca 2021. godine:

Tablica 5. Pregled broja nezaposlenih osoba po duljini čekanja na zaposlenje na dan 31. prosinca 2021. godine⁷

AKTIVNE NEZAPOSLENE OSOBE PREMA TRAJANJU NEZAPOSLENOSTI	Broj Nezaposlenih	Žene	Postotak udjela u ukupnom broju nezaposlenih osoba
do 3 mjeseca	720	375	17,50%
od 3 do 6 mjeseci	402	195	9,77%
od 6 do 9 mjeseci	347	172	8,44%
od 9 do 12 mjeseci	368	191	8,95%
od 1 do 2 godine	546	272	13,27%
od 2 do 3 godine	370	193	9,00%
od 3 do 5 godina	392	221	9,53%
od 5 do 8 godina	406	188	9,87%
od 8 do 10 godina	222	111	5,40%
preko 10 godina	340	154	8,27%
Ukupno	4.113	2.072	100,00%

Tablica broj 5 pokazuje broj nezaposlenih osoba prema duljini čekanja na zaposlenje. Najveći broj nezaposlenih osoba su osobe koje na zaposlenje čekaju do 3 mjeseca i njihov broj kreće se na razini

⁶ Izvor: Nacionalna služba za zapošljavanje, Mjesečni statistički bilten, Nezaposlenost i zapošljavanje u Sjevernobačkom okrugu, Subotica, prosinac 2021. godine.

⁷ Izvor: Nacionalna služba za zapošljavanje, Mjesečni statistički bilten, Nezaposlenost i zapošljavanje u Sjevernobačkom okrugu, Subotica, prosinac 2021. godine.

od 720 osoba (17,50%), kao i broj osoba koje na zaposlenje čekaju od 1 do 2 godine iznosi 546 osoba (13,27%).

Prilikom analize ovog pokazatelja posebno želimo istaknuti i prosječnu dob nezaposlenih osoba koja se kreće na razini od 43,13 godina, a za žene prosječna dob iznosi 41,85 godina. Prosječna duljina traženja posla na razini Grada Subotice iznosi 39,95 mjeseci, dok za žene iznosi 37,92 mjeseca.

Poseban naglasak treba staviti na jačanje menadžerskih sposobnosti osoba koja se samozapošljavaju, te na poticanje visoko obrazovanih osoba na samozapošljavanje, jer njihovo pokretanje biznisa nosi sa sobom potencijal povećanog zapošljavanja svih ostalih kategorija nezaposlenih. U konkurenciji s globalnim tržištem uspješno se mogu nositi samo one tvrtke koje raspolažu potrebnim znanjem i menadžerskim vještinama, pogotovo kada uzmemo u obzir da živimo u „ekonomiji znanja“.

Teže zapošljive osobe na tržištu rada

Ranjivost određenih kategorija na tržištu rada dovodi do toga da te kategorije - skupine dobiju status teže zapošljiva osoba. Radi toga ćemo ujedno govoriti i o ranjivosti i težem zapošljavanju i integriranju na tržište rada određenih kategorija radno sposobnog stanovništva.

Ranjivost određenih kategorija može biti rezultat utjecaja osobnih, ekonomskih i/ili socijalnih čimbenika, što ih stavlja u nepovoljan položaj i negativno utječe na život određene skupine. Čimbenici poput starosne dobi, stupnja obrazovanja, invaliditet, spol, etničko podrijetlo, socijalni položaj i dr. može biti prepreka u ostvarivanju načela jednakih mogućnosti i pristupa uslugama na tržištu rada.

Zakon o zapošljavanju i osiguranju za slučaj nezaposlenosti propisuje da je teže zapošljiv nezaposleni koji zbog zdravstvenog stanja, nedovoljnog ili neodgovarajućeg obrazovanja, socio - demografskih karakteristika, regionalne ili profesionalne neusklađenosti ponude i potražnje na tržištu rada, ili drugih objektivnih okolnosti teže nalazi zaposlenje.

Indikatori otežane zapošljivosti koji se uzimaju u obzir su: stopa nezaposlenosti, stopa zaposlenosti, indikatori koji se odnose na kvalitetu zapošljavanja, stupanj zapošljavanja ranjivih kategorija i udio dugoročno nezaposlenih u ukupnom broju nezaposlenih i dr. To znači da se osobe koje pripadaju ovim kategorijama mogu suočiti s dodatnim preprekama pri ulasku na tržište rada i da im može biti potrebna potpora za uključivanje na tržište rada i pronalaska odgovarajućeg zaposlenja.

Strategija zapošljavanja u Republici Srbiji za razdoblje od 2021. do 2026. godine identificira posebno osjetljive kategorije na tržištu rada koje trebaju biti primarni korisnici mjera aktivne politike zapošljavanja. Prema ovoj Strategiji teže zapošljive osobe, sukladno Zakonu o zapošljavanju i osiguranju za slučaj nezaposlenosti, jesu nezaposlene osobe koje zbog zdravstvenog stanja, nedovoljnog ili neodgovarajućeg obrazovanja, socio-demografskih karakteristika, regionalne ili profesionalne neusklađenosti ponude i tražnje na tržištu rada, ili zbog drugih objektivnih okolnosti teže nalaze posao. Posebno su ugrožene osobe koja se istodobno suočavaju s više čimbenika ranjivosti/otežane zapošljivosti. U tu kategoriju spadaju: Romi, osobe s invaliditetom, žene, mladi (dobi od 15 - 30 godine), starije osobe (od 50 do 64 godine života), dugoročno nezaposleni, (osobe koje posao traže dulje od 12 mjeseci, s posebnim naglaskom na osobe koje posao traže dulje od 18 mjeseci).

U 2022. godini status teže zapošljivih osoba, a sukladno procjeni zapošljivosti, koja će imati prioritet pri uključivanju u mjere aktivne politike zapošljavanja su: mladi do 30 godina života, žene, stariji od 50 godina, osobe bez kvalifikacija i niskokvalificirani, osobe s invaliditetom, Romi, radno sposobni korisnici novčane socijalne pomoći, dugoročno nezaposleni (na evidenciji dulje od 12 mjeseci, a osobito nezaposlene osobe koje posao traže dulje od 18 mjeseci), mladi u domskom smještaju, mladi u udomiteljskim obiteljima, mladi u starateljskim obiteljima i žrtve obiteljskog nasilja.

Kategorija mladih u domskom smještaju, udomiteljskim i starateljskim obiteljima podrazumijeva mlade do 30 godina starosti koji su imali ili imaju status mladih u domskom smještaju, udomiteljskim i starateljskim obiteljima. Također, u programe i mjere aktivne politike zapošljavanja potrebno je uključivati i ostala teže zapošljive osobe iz posebno osjetljivih kategorija nezaposlenih poput: žena (posebno žene žrtve trgovine ljudima), ruralnog stanovništva, izbjeglih i prognanih osoba, povratnika prema sporazumu o readmisiji, samohranih roditelja, supružnika iz obitelji u kojoj su oba supružnika nezaposlena, roditelji djece sa smetnjama u razvoju, bivši izvršitelji kaznenih djela i sl. na način kojim se omogućuje njihova integracija na tržište rada.

Žene na lokalnom tržištu rada

Prema rezultatima popisa stanovništva iz 2011. godine na području grada Subotice živjelo je 141.554 stanovnika. U ukupnom broju stanovnika, broj žena iznosio je 73.514 u odnosu na broj muškaraca kojih je 68.040. Veliki broj radno sposobnih žena radi u zoni takozvane „sive“ ekonomije, na povremenim poslovima, na zamjeni, kao radnice kod kuće, kao neplaćene ili manje plaćene od muškaraca i time njihova društvena isključenost biva složenija.

Opći indikatori nepovoljnog položaja žena su:

- ekonomska ovisnost,
- nezaposlenost i problem zaštite prava zaposlenih,
- rodni stereotipi u društvu, na poslu i snažan socijalni pritisak,
- besplatan rad/privređivanje žena na selu, i u prigradskim naseljima s obilježjima ruralnog područja
- loša koordinacija između različitih institucija i organizacija,
- ne provedba Zakona o rodnoj ravnopravnosti i Konvencije o pravima žena
- problemi u usklađivanju privatnih i profesionalnih uloga žena,
- nedovoljna educiranost žena o njihovim pravima.

Od ukupnog broja nezaposlenih osoba na području grada Subotice na dan 31. prosinca 2021. godine, koji je iznosio 4.113 osoba, broj nezaposlenih žena bio je na razini od 2.072 žene, ili 50,38%, što predstavlja udio žena u ukupnom broju nezaposlenih osoba.

Tablica 6. Pregled nezaposlenih žena po stupnju stručne spreme na dan 31. prosinca 2021. godine⁸

Ciljna grupa: Žene	Subotica	
	Ukupno	%

⁸ Izvor: Nacionalna služba za zapošljavanje, Mjesečni statistički bilten, Nezaposlenost i zapošljavanje u Sjevernobačkom okrugu, Subotica, prosinac 2021. godine.

Ukupno	2.072	50,38%
I. stupanj stručne spreme	937	45,23%
II. stupanj stručne spreme	53	2,56%
III. stupanj stručne spreme	249	12,02%
IV. stupanj stručne spreme	511	24,66%
V. stupanj stručne spreme	4	0,19%
VI.-1 stupanj stručne spreme	51	2,46%
VI.-2 stupanj stručne spreme	58	2,80%
VII.-1 stupanj stručne spreme	206	9,94%
VII.-2 stupanj stručne spreme	3	0,14%
VIII. stupanj stručne spreme	0	0,00%

Tablica broj 6. prikazuje broj nezaposlenih žena na području Grada Subotice, a koji je iznosio 2.072 žena, s udjelom u ukupnoj nezaposlenosti od 50,38%. Najveći udio u ukupnom broju nezaposlenih osoba imaju žene s prvim stupnjem stručne spreme i kreće se na razini od 937 žena ili 45,23% u ukupnom broju nezaposlenih žena. Veliki udio u ukupnoj nezaposlenosti imaju žene s četvrtim stupnjem stručne spreme i iznosi 511 žena ili 24,66%. Najmanji je udio žena sa VII. – 2 stupnjem stručne spreme i kreće se na razini od 3 žene (0,14%).

Osobe s invaliditetom na lokalnom tržištu rada

Osobe s invaliditetom svakodnevno se suočavaju s cijelim nizom prepreka kada je riječ o njihovom zapošljavanju, počevši od predrasuda, pa sve do arhitektonskih barijera i to na svakom koraku. Kako bi osobe s invaliditetom mogle zadovoljiti osnovne egzistencijalne potrebe, njima se mora omogućiti pravo na rad, te su nužne minimalne izmjene glede radnog prostora i poboljšanja mogućnosti pristupa radnom mjestu. Člankom 24. Zakona o zapošljavanju i profesionalnoj rehabilitaciji osoba s invaliditetom,⁹ nametnuta je obveza zapošljavanja osoba iz ove populacije za sve poslodavce koji imaju više od 20 radnika. Uz pomoć navedenih zakonskih odredbi, određeni broj osoba s invaliditetom uključio se u svijet rada, ali to je i nadalje nedovoljno.

⁹ "Službeni glasnik RS", broj 36/2009 i 32/2013

Subotica nastoji postati gradom koji će biti u potpunosti prilagođen osobama s invaliditetom, te se posljednjih godina velika pozornost poklanja inkluziji, kako bi osobe s invaliditetom postale aktivni članovi zajednice koji će svojim potencijalom pridonijeti razvitku grada.

Primjeri pozitivne prakse 2014., 2015., 2016., 2017., 2018., 2019. i 2021. godine pokazali su da osobe s invaliditetom mogu uspješno raditi i postizati predviđene rezultate, dok su razlike uočene u načinu rada i prilagodbi poslovnog prostora.

Međutim, poslodavci su samo zadnji korak u uključivanju osoba s invaliditetom na tržište rada. Cjelokupni proces obrazovanja treba prilagoditi osobama s invaliditetom u cilju stjecanja znanja i kvalifikacija potrebnih na tržištu rada.

Tablica 7. Pregled broja nezaposlenih osoba s invaliditetom i njihov % udjela u ukupnoj nezaposlenosti u Subotici na dan 31. prosinca 2021. godine¹⁰

Grad Subotica	Broj nezaposlenih		Broj nezaposlenih OSI		% udjela OSI u ukupnoj nezaposlenosti	
	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene
141.554	4.113	2.072	288	124	7,00	5,98

Promatrajući tablicu broj 7 razvidno je kako je ukupan broj nezaposlenih na području Grada Subotice 4.113 osoba, od toga se udio osoba s invaliditetom kreće na razini od 288 osoba, a broj nezaposlenih žena s invaliditetom je 124. U postotcima udio osoba s invaliditetom u ukupnom broju nezaposlenih kreće se na razini od 7,00%, dok je udio žena 5,98%.

Mladi na tržištu rada

Iako često mogu imati prednost pri zapošljavanju, mladima na tržištu rada u Subotici proces prvog zaposlenja otežava nedostatak radnog iskustva, te je postotak onih koji prvi put traže posao iznimno visok. Dio populacije mladih nema razvijenu svijest o potrebi samostalnog razvitka karijere. Nedostatak vještina identificiran je u sljedećim područjima: predstavljanje poslodavcima kroz pisanje radnog životopisa, kao i vođenje intervjua s poslodavcem, te je u okviru toga potrebno razvijati različite stilove nastupa pri kontaktu s potencijalnim poslodavcem. S druge strane, mladi su prilagodljivi i mobilni što kreira preduvjete lakšeg zapošljavanja izvan mjesta boravka i u sredinama orijentiranim na kadar s visokim stupnjem stručne spreme.

Postignuta razina obrazovanja mladih je relevantan strukturni indikator razine obrazovanja jednog dijela kontingenta radne snage koji u bliskoj budućnosti određuje razvojni potencijal zemlje.

¹⁰Izvor: Nacionalna služba za zapošljavanje, Mjesečni statistički bilten, Nezaposlenost i zapošljavanje u Sjevernobačkom okrugu, Subotica, prosinac 2021. godine.

Tablica 8. Pregled broja nezaposlenih mladih (do 30 godina) i njihovo % udjela u ukupnoj nezaposlenosti u Subotici na dan 31. prosinac 2021. godine¹¹

Grad	Broj nezaposlenih		Broj nezaposlenih Mladih (do 30 godina)		% udjela mladih (do 30 godina) u ukupnoj nezaposlenosti	
	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene
Subotica	4.113	2.072	903	472	21,95%	22,78%

Tablica broj 8 pokazuje nam da ukupan broj nezaposlenih iz kategorije mladih do 30 godina na dan 31. prosinca 2021. godine iznosio 903 osobe ili 21,95% udjela u ukupnoj nezaposlenosti na području Grada Subotice, dok broj nezaposlenih žena u kategoriji mladih do 30 godina starosti iznosi 472 žene ili 22,78%.

Tablica 9. Pregled nezaposlenih mladih (do 30 godina) po stupnju stručne spreme u 2021. godini¹²

Ciljna grupa: Mladi (do 30 godina)	Subotica			
	Ukupno	%	Žene	%
UKUPNO	4.113	100	2.072	100
I. stupanj stručne spreme	384	9,34	194	9,36
II. stupanj stručne spreme	7	0,17	1	0,05
III. stupanj stručne spreme	105	2,55	38	1,83
IV. stupanj stručne spreme	246	5,98	131	6,32
V. stupanj stručne spreme	0	0,00	0	0,00
VI.-1 stupanj stručne spreme	0	0,00	0	0,00
VI.-2 stupanj stručne spreme	39	0,95	30	1,45
VII.-1 stupanj stručne spreme	122	2,97	78	3,76
VII.-1 stupanj stručne spreme	0	0,00	0	0,00
VIII. stupanj stručne spreme	0	0,00	0	0,00

Analizirajući tablicu broj 9 koja pokazuje kategoriju nezaposlenih mladih do 30 godina možemo zaključiti da je ukupan broj nezaposlenih u ovoj kategoriji 903 osobe, od čega je 472 žena. Najveći udio mladih do 30 godina prema stupnju stručne spreme odnosi se na kategoriju osoba s

¹¹ Izvor: Nacionalna služba za zapošljavanje, Mjesečni statistički bilten, Nezaposlenost i zapošljavanje u Sjevernobačkom okrugu, Subotica, prosinac 2021. godine.

¹² Izvor: Nacionalna služba za zapošljavanje, Mjesečni statistički bilten, Nezaposlenost i zapošljavanje u Sjevernobačkom okrugu, Subotica, prosinac 2021. godine.

I. i IV. stupnjem stručne spreme i to 384 osoba (9,34%) i 246 osoba (6,32%). Također, u ovom stupnju stručne spreme najveći je broj nezaposlenih žena i to 194 žene (9,36%) s I. stupnjem stručne spreme i 131 žena s IV. stupnjem stručne spreme (6,32%).

Osobe dobi starijih od 50 godina života

U dobnoj skupini preko 50 godina života u Subotici ima 1.666 osoba, odnosno 721 žena, što nam pokazuje da od ukupnog broja nezaposlenih osoba na području Grada Subotice od 4.113 osoba dobi starijih od 50 godina sudjeluju s 40,51%, što govori kako su oni svakako jedna od najugroženijih kategorija. Podaci pokazuju da je većina osoba ove dobne skupine iz zaposlenosti prešla u neaktivnost iz raznih razloga poput: gubitka motivacije za aktivno traženje posla jer se poslodavci uglavnom odlučuju za mlađu radnu snagu, nedovoljno znanje i ujedno smanjena mogućnost zapošljavanja. Iz navedenih razloga udio osoba preko 50 godina života u dugoročnoj nezaposlenosti i dalje se nastavlja povećavati. U 2021. godini, naglasak pri stvaranju uvjeta za nova zapošljavanja trebao bi biti na zapošljavanju starijih od 50 godina života kao najugroženijoj skupini nezaposlenih.

Romi na lokalnom tržištu rada

Romska populacija čini skupinu najdublje ranjivosti i isključenosti na lokalnom i republičkom tržištu rada. Ukupna zastupljenost Romske nacionalne manjine na evidenciji subotičke Podružnice NSZ je 330 osoba od toga 167 žena. Podatak ne odražava realno stanje, s obzirom da se određeni broj Roma prilikom prijave na evidenciju NSZ ne želi izjasniti po nacionalnoj pripadnosti ili istu ne naglašava.

Na opća zapažanja o stanju romske zajednice, veliki utjecaj ima tradicionalni način života, a koji podrazumijeva iznimno mali broj osoba koje aktivno traže posao, žene romske nacionalnosti odlučuju se za rađanje i podizanje djece, nedovoljna je upućenost populacije u mogućnosti ostvarivanja prava i obveza kod javnih i državnih institucija, postoje predrasude kod poslodavaca kada je riječ o zapošljavanju pripadnika romske populacije i dr. Postoje brojne druge poteškoće u svezi zapošljavanja i poboljšanja položaja Roma na lokalnom tržištu rada i one su uvjetovane spletom složenih socijalnih, ekonomskih, političkih i brojnih drugih okolnosti. Najveći broj pripadnika romske nacionalne manjine živi u uvjetima ekstremnog siromaštva i veoma lošeg standarda, posebno u zdravstveno-higijenskom smislu, često ne posjeduju osobna dokumenta, nemaju zdravstveno i socijalno osiguranje, niskog su obrazovanja. Određeni broj Roma ne poznaje službeni jezik, a mali broj ima završeno osnovno obrazovanje, s iznimno ograničenim mogućnostima stjecanja obrazovanje višeg od osnovnog. Većina je nezaposlena, a zaposleni obavljaju najmanje kvalificirane i plaćene poslove. Vještine stječu samostalno na nekvalificirani i nespecijalistički način što doprinosi nekonkurentnom položaju na tržištu rada i ostvarivanju minimalnih zarada. Rome uključujemo u funkcionalno osnovno obrazovanje odraslih preko NSZ.

Tablica 10. Pregled broja nezaposlenih Roma i njihovo % udio u ukupnoj nezaposlenosti u Subotici u 2021. godini¹³

Grad	Broj nezaposlenih		Broj nezaposlenih Roma		% udio Roma u ukupnoj nezaposlenosti	
	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene
Subotica	4.113	2.072	330	167	8,02	8,06

¹³ Izvor: Nacionalna služba za zapošljavanje, Mjesečni statistički bilten, Nezaposlenost i zapošljavanje u Sjevernobačkom okrugu, Subotica, prosinac 2021. godine.

Tablica broj 10 pokazuje nam da je broj nezaposlenih Roma na području Grada Subotice u 2021. godini iznosio 330 osoba, od čega su žene činile 167 osoba. Udio Roma u ukupnoj nezaposlenosti kreće se na razini od 8,02%, a udio nezaposlenih Roma iz ženske populacije u ukupnoj nezaposlenosti žena na području Grada Subotice iznosi 8,06%.

Tablica 11. Pregled nezaposlenih Roma po stupnju stručne spreme u 2021. godini¹⁴

Ciljna skupina: Romi	Grad Subotica			
	Ukupno	%	Žene	%
Ukupno	330	100	167	100
I. stupanj stručne spreme	308	93,33	159	95,21
II. stupanj stručne spreme	3	0,91	1	0,59
III. stupanj stručne spreme	9	2,73	3	1,80
IV. stupanj stručne spreme	7	2,12	2	1,20
VII.-1 stupanj stručne spreme	3	0,91	2	1,20

Polazeći od obilježja Romske populacije možemo zaključiti da je najveći broj nezaposlenih Roma s prvim stupnjem stručne spreme i kreće se na razini od 308 osoba (93,33%), zatim je najveći broj nezaposlenih Roma s trećim stupnjem stručne spreme i kreće se na razini od 9 osoba (2,6273%). Broj nezaposlenih žena iz ciljne skupine Romi kreće se na razini od 167 žena, a najveći broj žena iz ciljne skupine Romi ima prvi stupanj stručne spreme i kreće se na razini od 159 osoba (95,21%).

Višak zaposlenih

Kod programa rješavanja viškova zaposlenih, poslodavac je sukladno članku 154. Zakona o radu, dužan prije donošenja programa rješavanja viškova zaposlenih u suradnji s reprezentativnim sindikatom i republičkom organizacijom nadležnom za zapošljavanje, poduzeti odgovarajuće mjere za novo zapošljavanje viška zaposlenih. U tom smislu NSZ ima obvezu sastaviti dokument – Mišljenje i prijedlog mjera zapošljavanja viška zaposlenih i da to sugerirati poslodavcu koji radi program rješavanja viška zaposlenih, a također se navode i aktivne mjere koje poduzima NSZ – koje su aktuelno na raspolaganju, novo zapošljavanje ili samozapošljavanje, mogućnost korištenja posredničkih usluga, subvencija, obuka i slično.

PRIORITETI POLITIKE ZAPOSŁJAVANJA

Imajući u vidu Preporuku Vijeća EU od 15. veljače 2016. godine o integriranju dugoročno nezaposlenih osoba na tržište rada, kao i činjenicu da dugoročna nezaposlenost predstavlja jednu od ključnih prepreka radno - socijalnoj integraciji nezaposlenih osoba i utječe na zastarjelost znanja, vještina i kompetencija, potrebno je ciljane mjere potpore pružiti nezaposlenim osobama koje posao traže dulje od 12 mjeseci, uz intenziviranje potpore osobama koje posao traže dulje od 18 mjeseci.

Uvažavajući smjernice i preporuke europske politike zapošljavanja, pokazatelje stanja i kretanja na tržištu rada Republike Srbije, tekuće reformske procese i dokumenta, kao i rezultate prethodno provedenih aktivnosti i nalaze procjena, utvrđeni su prioriteti politike zapošljavanja:

- Poboljšanje uvjeta na tržištu rada i unaprjeđenje institucija tržišta rada;
- Poticanje zapošljavanja i uključivanja teže zapošljivih lica na tržište rada i potpora regionalnoj i lokalnoj politici zapošljavanja i
- Poboljšanje kvaliteta radne snage i ulaganje u ljudski kapital.

¹⁴ Izvor: Nacionalna služba za zapošljavanje, Mjesečni statistički bilten, Nezaposlenost i zapošljavanje u Sjevernobačkom okrugu, Subotica, prosinac 2021. godine.

MAPIRANJE DIONIKA U PROCESU IZRADE LOKALNOG AKCIJSKOG PLANA ZAPOSŁJAVANJA

Lokalna politika zapošljavanja u interesu je mnogih dionika koji su prepoznali potrebu sudjelovanja u procesu lokalnog akcijskog planiranja:

- **Lokalna samouprava** - uloga: uspostava ogovarajućeg poslovnog ambijenta za ulaganje i razvitak poduzetništva, prilagodba lokalnih usluga u funkciji bržeg zapošljavanja (dječji vrtići, bolji transport...), integracija politike zapošljavanja u sve politike razvitka na lokalnoj razini, ustupanje prostora za nove inovativne programe, npr. tehnološki parkovi, inkubatori, centri za obuku.
- **Nacionalna služba za zapošljavanje** - (uloga: identificiranje čimbenika lokalnog tržišta rada i mogućnosti zapošljavanja, usmjeravanje sredstava za aktivne mjere politike zapošljavanja, posredovanje u zapošljavanju nezaposlenim osobama, obilazak poslodavaca, posredovanje između poduzeća i obrazovnih institucija i privatnih agencija za zapošljavanje.
- **Vijeće za zapošljavanje Grada Subotice** - uloga: koordinacija aktivnosti i uspostava mrežne suradnje svih dionika za provedbu akcijskog plana zapošljavanja, iniciranje izrade Lokalnog akcijskog plana zapošljavanja, implementiranje i verificiranje mjera aktivne politike zapošljavanja.
- **Regionalna razvojna agencija** - uloga: razvoj mape resursa, praćenje smjerova razvoja i pružanje konzultantskih usluga poduzećima i novim poduzetnicima, mentorska potpora početnicima u poslovanju.
- **Sindikati koji djeluju na području grada Subotice** - uloga: potpora zapošljavanju kroz razvitak sindikalne svijesti i konstruktivnu potporu procesima privatizacije glede provedbe mjera prevencije i usmjeravanje otpremnina na novo zapošljavanje; inzistiranje na društveno odgovornom i zakonitom poslovanju i unaprjeđenju kvalitete ponude poslova; predlaganje sredstava za razvitak obrazovnih programa i mjera aktivne politike zapošljavanja.
- **Udruga poduzetnika** - uloga: razvoj mape resursa, utvrđivanje potreba poduzetnika za novom radnom snagom, profil radne snage, utvrđivanje trendova privrednih aktivnosti.
- **Regionalna gospodarska komora** - uloga: razvitak mape resursa, utvrđivanje trendova gospodarskih aktivnosti.
- **Aktiv ravnatelja subotičkih osnovnih i srednjih škola** - uloga: razvitak konkurentnosti radne snage, zapošljivosti i unaprjeđenju poduzetničkih vještina i građanskog društva orijentiranog na akcije i promjene.
- **Poslodavci** - uloga: kreiranje novih radnih mjesta; programi stjecanja prve radne prakse za mlade, zapošljavanje teže zapošljivih kategorija osoba (stariji od 50, žene, osobe s invaliditetom, pripravnici.), davanje informacija o budućim potrebama glede znanja, vještina i sposobnosti, definiranje standarda zanimanja i kvalifikacija.
- **OCD koje se bave osnaživanjem marginaliziranih skupina:** Roma, osoba s invaliditetom, žena, mladih, itd., (uloga: razvitak konkurentnosti radne snage, zapošljivosti i unaprjeđenju poduzetničkih vještina i građanskog društva orijentiranog na akcije i promjene).

Analiza problema zapošljavanja u Subotici

Proces lokalnog akcijskog planiranja identificirao je sljedeće probleme zapošljavanja u Subotici:

- Odljev svih kadrova;
- Neusuglašenost potreba lokalnog tržišta rada s obrazovnom upisnom politikom;

- Nedovoljna povezanost gospodarstva i obrazovanja, što se djelomično prevladava kroz razvoj dualnog obrazovanja;
- Nedostatak praktičnih znanja nakon završene škole;
- Marginalizirane skupine imaju posebne poteškoće u pozicioniranju na tržištu rada;
- Veliki broj osoba starijih od 50 godina, a koja prelaze u dugoročnu nezaposlenost pri čemu su nemotivirane za aktivno traženje posla i imaju zastarjela znanja i vještine;
- Nedostatak edukacije i potpore poslodavaca koji zapošljavaju osobe s invaliditetom;
- Nedovoljna pripremljenost početnika za samostalno vođenje poslovanja. Nedostatak mentorske potpore za početnike;
- Negativne posljedice na lokalno tržište rada ostavila je i pandemija koronavirusa (COVID 19)

Potencijali zapošljavanja na lokalnoj razini

Kao neiskorištene ili nedovoljno iskorištene lokalne mogućnosti zapošljavanja prepoznaju se sljedeći aspekti:

- Grad Subotica raspolaže infrastrukturom koja se može transformirati u objekte za obuku i prekvalifikaciju osoba s neodgovarajućom stručnom spremom;
- Geografski položaj Subotice prirodno je usmjerava suradnji s Republikom Hrvatskom i Republikom Mađarskom, članicama Europske Unije, u svim oblicima i pravcima razmjene znanja, te stimuliranja partnerstava u gospodarskom i ekonomskom smislu;
- Poticaji za inovativne načine poljoprivredne proizvodnje i načine prerade;
- Potpora i razvitak novih usluga i kapaciteta za zbrinjavanje starih i iznemoglih osoba kao nova rastuća grana uslužnih djelatnosti;
- Područje turizma značajna razvojna mogućnost Subotice i to u sljedećim oblicima: banjski, seoski, zdravstveni, ekološki, manifestacijski i kongresni turizam;
- Kvalitetna priprema budućih poduzetnika za posao (radionica kao interaktivan način sazrijevanja i razrade biznis ideje);
- Poticanje kvalitetnije suradnje i umrežavanja ključnih lokalnih subjekata zapošljavanja u cilju adekvatnijeg uvida u potrebe i probleme kadrova u Subotici.

SWOT ANALIZA

(Najvažniji elementi)

SNAGE

- Pozitivan pristup lokalne samouprave rješavanju problema nezaposlenosti
- Spremnost nezaposlenih za rad
- Aktivnosti poslodavaca i njihova zainteresiranost za otvaranje novih radnih mjesta u slučaju subvencioniranja istih
- Stvaranje uvjeta za privlačenje investicija

SLABOSTI

- Povećanje broja nezaposlenih starijih od 50 godina
- Velika migracijska kretanja mladih od 18 - 35 (odlazak u inozemstvo)
- Nesrazmjer u strukturi kvalifikacija nezaposlenih i potreba gospodarstva
- Postojanje dugoročne nezaposlenosti
- Zastarjela znanja i vještine osoba

ŠANSE

- Stvaranje radnih mjesta u poljoprivrednoj proizvodnji
- Otvaranje novih radnih mjesta kod novih investitora u gospodarskoj zoni
- Mogućnost obuke preko NSZ (prekvalifikacija, dokvalifikacija i obuke za tržište rada)
- Razvitak dualnog obrazovanja

OPASNOSTI

- Nedostatak visokoobrazovanih kadrova
- Ekonomska migracija stanovništva

MJERE AKTIVNE POLITIKE ZAPOSŁJAVANJA U 2022. GODINI

U 2022. godini Grad Subotica u suradnji s NSZ odlučio se za sljedeće mjere aktivne politike zapošljavanja:

1) SUBVENCije ZA ZAPOSŁJAVANJE OSOBA IZ KATEGORIJE TEŽE ZAPOSŁJIVIH

Pravo na ovu mjeru aktivne politike zapošljavanja imaju poslodavci iz kategorije privatnog sektora. Ciljna skupina su nezaposlene osobe s evidencije NSZ iz kategorija teže zapošljivih osoba i to:

- ✚ Mladi do 30 godina
- ✚ Žene
- ✚ Osobe s invaliditetom
- ✚ Osobe starije od 50 godina
- ✚ Romi
- ✚ Dugoročno nezaposlene osobe

Ovom mjerom predviđa se jednokratna isplata subvencija u iznosu od **200.000,00 dinara**. Dani iznos subvencije uvećava se za **20%** za zapošljavanje osoba s invaliditetom, radno sposobnih korisnika socijalne pomoći, mladih u domskom smještaju, udomiteljskim obiteljima i starateljskim obiteljima i žrtvama obiteljskog nasilja i iznosi **240.000,00 dinara**.

Realizacija programa prati se 12 mjeseci.

2) SUBVENCije ZA SAMOZAPOSŁJAVANJE

Subvencija za samozapošljavanje namijenjena je nezaposlenim osobama s NSZ i imaju završenu obuku za razvitak poduzetništva.

Subvencije za samozapošljavanje dodjeljuju se nezaposlenoj osobi u jednokratnom iznosu od **300.000,00 dinara** po korisniku, odnosno od **330.000,00 dinara** po korisniku u slučaju samozapošljavanja osoba s invaliditetom radi osnivanja radnje, zadruge ili drugog oblika poduzetništva, kao i za osnivanje gospodarskog društva ukoliko osnivač zasniva u njemu radni odnos u sferi **proizvodnje, turizma, usluga i poljoprivrede**.

Pravo na subvenciju može se ostvariti udruživanjem više nezaposlenih osoba osnivanjem gospodarskog društva radi samozapošljavanja, pri čemu svaka osoba ponaosob podnosi zahtjev za samozapošljavanje i ostvaruje pravo na subvenciju od 300.000,00 dinara, odnosno 330.000,00 dinara u slučaju kada se u ulozi podnositelja zahtjeva jave osobe s invaliditetom.

Realizacija programa prati se 12 mjeseci.

3) JAVNI RADOVI – TEHNIČKA POTPORA

Grad Subotica u okviru mjere aktivne politike zapošljavanja javni radovi – tehnička potpora predviđa organiziranje javnih radova u sljedećim područjima:

- Zaštita okoliša i prirode
- Održavanje i obnavljanje javne infrastrukture
- Socijalna zaštita i humanitarni rad

Pravo sudjelovanja u ovoj mjeri aktivne politike zapošljavanja imaju sljedeće kategorije nezaposlenih osoba:

- 1) Romi
- 2) Osobe s invaliditetom
- 3) Osobe koja traže posao dulje od 12 mjeseci
- 4) Radno sposobni korisnici novčane socijalne pomoći
- 5) Mladi do 30 godina
- 6) Osobe starija od 50 godina

Pravo sudjelovanja u ovoj mjeri imaju izvođači javnih radova s područja grada Subotice i to:

- Javno komunalna poduzeća
- Ustanove socijalne zaštite
- Udruge građana registrirane za područja u kojima se realiziraju javni radovi.

Pravo na dodjelu sredstava za provedbu javnog rada poslodavac može ostvariti pod uvjetom da je ispunio ranije obveze i izmirio sva dugovanja prema Nacionalnoj službi za zapošljavanje i Gradu Subotici, osim za obveze čija je realizacija u tijeku.

Maksimalna duljina trajanja javnog rada je **četiri mjeseca** sukladno raspoloživim financijskim sredstvima.

Sredstva namijenjena provedbi javnih radova koriste se za:

- + **isplatu naknade za obavljen posao** osobama angažiranim temeljem ugovora o privremenim i povremenim poslovima osobama uključenim u javne radove, u visini do **25.000,00 dinara po osobi**, na mjesečnoj razini za puni fond radnih sati, odnosno srazmjerno vremenu radnog angažiranja na mjesečnoj razini koji se uvećava za pripadajući porez i doprinose za obvezno socijalno osiguranje, a koja obuhvaća i troškove dolaska i odlaska s rada;
- + **naknadu troškova provedbe javnih radova jednokratno poslodavcu** u svim područjima provedbe javnih radova u visini od:
 - ✓ 1.000,00 dinara po osobi za javne radove koji traju 1 mjesec;
 - ✓ 1.500,00 dinara po osobi za javne radove koji traju 2 mjeseca;
 - ✓ 2.000,00 dinara po osobi za javne radove koji traju 3 i 4 mjeseca;
- + **naknadu troškova obuke** (u jednokratnom iznosu od 1.000,00 dinara po angažiranoj osobi koje je završilo obuku) koja se u ovisnosti od vrste i složenosti poslova može organizirati prema internom programu poslodavca izvođača javnog rada ili programu obrazovne ustanove. Nakon završetka obuke osobi se izdaje interna potvrda o stečenim kompetencijama ili javno priznata isprava ukoliko je obuku realizirao javno priznati organizator aktivnosti obrazovanja odraslih.